

Rizici nezakonite trgovine krivotvorinama za mala i srednja poduzeća

IZVRŠNI SAŽETAK

U ovom izvješću analizira se gospodarski učinak nezakonite trgovine krivotvorenim robom i druge vrste povrede prava intelektualnog vlasništva na mala i srednja poduzeća (MSP-ovi). Također se pruža detaljnija analiza ove prijetnje u kontekstu EU-a.

Trgovina krivotvorenim robom predstavlja dugogodišnji globalni društveno-gospodarski rizik koji ugrožava djelotvorno javno upravljanje, učinkovito poslovanje i dobrobit potrošača. Istodobno postaje i glavni izvor prihoda za organizirane kriminalne skupine. Također šteti gospodarskom rastu jer smanjuje prihode poduzeća i podriva njihov poticaj za inovacije.

Krivotvorena i piratska roba može se pronaći u svim industrijama i u svim kategorijama proizvoda. Stoga su sva poduzeća - uključujući MSP-ove - koja se u svojim poslovnim modelima koriste intelektualnim vlasništvom, uključujući žigove, patente ili dizajne, izložena riziku od povrede prava intelektualnog vlasništva.

MSP-ovi imaju važnu ulogu u većini gospodarstava. U zemljama OECD-a oni čine većinu poduzeća i zapošljavaju oko dvije trećine ukupnog broja zaposlenih. Iako je uporaba prava intelektualnog vlasništva među MSP-ovima relativno mala, inovativni MSP-ovi prijavljuju veće stope intelektualnog vlasništva (IV) jer aktivno traže načine za poboljšanje postojećih proizvoda, usluga i poslovnih procesa.

Jedan od najvažnijih razloga koje MSP-ovi navode za registraciju prava IV-a jest odvratanje od krivotvorenja i sprječavanje drugih poduzeća da kopiraju njihove proizvode ili usluge. Istodobno, čak 40 % MSP-ova u EU-u ne prati na svojim tržištima krivotvorenje i potencijalne povrede njihova intelektualnog vlasništva.

Podatci o provedbi pokazuju da su MSP-ovi pogođeni krivotvorenjem. Krivotvoritelji ciljaju na sve vrste inovativne robe koju proizvode MSP-ovi, a najčešće su na meti električni strojevi i elektronika, odjeća i modni proizvodi, parfumerijski proizvodi i kozmetika te igračke i igre. Osim toga, mnogi od tih krivotvorenih proizvoda nestandardne su kvalitete, što predstavlja prijetnju zdravlju i sigurnosti potrošača.

Krivotvorena roba kojom se povređuju prava intelektualnog vlasništva MSP-ova uglavnom dolazi poštom iz Kine i Hong Konga (Kina). Kriminalci više zloupotrebljavaju manje tranzitna čvorišta za krijumčarenje lažnih proizvoda kojima se povređuje IV MSP-ova, nego što krijumčare robu kojom se povređuje IV velikih poduzeća.

Nadalje, oko polovice zaplijenjenih krivotvorenih proizvoda namijenjenih za EU, kojima se povređuju prava IV-a MSP-ova, kupljeno je putem interneta.

Slika dobivena na temelju podataka o carinskim zapljenama dopunjena je podacima iz istraživanja EUIPO-a „SME Scoreboard” provedenoga među MSP-ovima diljem EU-a. Istraživanje pokazuje da je 15 % MSP-ova koji posjeduju prava intelektualnog vlasništva doživjelo povredu prava, dok ta stopa kod inovativnih poduzeća raste na gotovo 20 %. Ova stopa bi mogla biti podcijenjena, s obzirom na to da 40 % MSP-ova ne prati krivotvorenje svojih proizvoda na tržištima. Glavni učinak povrede prava IV-a na MSP-ov bila je veća svijest o potrebi zaštite IV-a. Ostali važni učinci krivotvorene robe na MSP-ove uključivali su gubitak prometa, narušavanje ugleda i gubitak njihove konkurentne prednosti.

U smislu provedbe prava, uručenje naloga za uklanjanje sadržaja internetskim platformama, najpopularniji je oblik odvratanja od krivotvorenja među MSP-ovima. Istodobno, 11 % malih poduzeća čije je pravo IV-a povrijeđeno ne provodi svoja prava. To je uzrokovano percepcijom MSP-ova da su postupci provođenja prava previše složeni, dugotrajni i skupi.

Štetni učinci povrede prava IV-a na uspješnost poduzeća obično su opasniji za MSP-ove nego za velika poduzeća koja imaju iskustvo i sposobnost nošenja s rizicima. Dok velika poduzeća mogu prevladati učinke zloupotrebe prava IV-a, MSP-ovi možda neće imati dovoljno sredstava za nadoknadu ekonomske štete uzrokovane povredom prava. Uz to, MSP-ovi često ne mogu osigurati učinkovitu zaštitu i provedbu svojih prava IV-a jer žigovi imaju ograničen zemljopisni opseg, a zaštita često nije valjana na drugim tržištima (kao što je Kina) na kojima može doći do povrede prava. Konačno, MSP-ovi često nemaju dovoljno resursa i kapaciteta za praćenje te prijetnje ili za razvoj učinkovitih protumjera.

Prema ekonometrijskoj analizi u ovom istraživanju, MSP-ovi čije je IV povrijeđeno imaju 34 % manje izgleda za preživljavanje od MSP-ova koji nisu doživjeli povredu prava. Drugim riječima, povreda prava intelektualnog vlasništva znatno povećava rizik od napuštanja tržišta za MSP jer uzrokuje neisplativost daljnjeg poslovanja.